

Quina Història de Catalunya s'aprèn a l'educació primària?

Marta Gómez Domingo *estudiant de 4t del Grau en Educació Primària*
Universitat Autònoma de Barcelona

0. Resum en català, castellà i anglès:

Un tema central en la didàctica de les ciències socials avui en dia, és com els alumnes de primària aprenen i què aprenen de la història de Catalunya. D'altra banda, recentment s'han dut a terme una gran quantitat d'estudis a tot el món per tal de trobar la resposta a aquestes preguntes en diferents contextos. Afegint al que es coneix, l'objectiu d'aquesta investigació és identificar els factors que estan involucrats en el procés d'aprenentatge de la història de Catalunya. La primera fase d'aquest projecte va consistir en recollir informació de 23 estudiants d'una escola d'educació primària catalana, per a poder comparar-ne posteriorment les seves respostes. Alhora, es va dur a terme una entrevista amb el professor d'història dels estudiants, per saber la seva opinió en relació a l'objecte d'estudi de la recerca. Finalment, el currículum vigent va ser analitzat. L'avaluació dels resultats, ens va permetre observar que en la construcció del coneixement històric dels alumnes, l'escola té una influència relativa. Per tant, sembla que hi ha la possibilitat de que les referències culturals a les quals anomenem "mythhistories" siguin les que estructurin la consciència històrica dels joves. Per aquesta raó, els resultats preliminars d'aquesta recerca poden ser útils en l'evolució de la metodologia i la seva posterior aplicació en el disseny del curs.

Paraules clau: Didàctica de les ciències socials, història de Catalunya, mite històries, Educació Primària.

Un tema central en la didáctica de las ciencias sociales hoy en día, es como los alumnos de primaria aprenden y que aprenden de la historia de Cataluña. Por otro lado, recientemente se han llevado a cabo una gran cantidad de estudios en todo el mundo para encontrar la respuesta a estas preguntas en diferentes contextos. Añadiendo al que se conoce, el objetivo de esta investigación es identificar los factores que están involucrados en el proceso de aprendizaje de la historia de Cataluña. La primera fase de este proyecto consistió en recoger información de 23 estudiantes de una escuela de educación primaria catalana, para poder comparar posteriormente sus respuestas. A la vez, se llevó a cabo una entrevista con el profesor de historia de los estudiantes, para saber su opinión en relación al objeto de estudio de la investigación. Finalmente, el currículum vigente fue analizado. La evaluación de los resultados, nos permitió observar que en la construcción del conocimiento histórico de los alumnos, la escuela tiene una influencia relativa. Por lo tanto, parece que hay la posibilidad de que las referencias culturales a las cuales denominamos "mythhistories" sean las que estructuran la conciencia histórica de los jóvenes. Por esta razón, los resultados preliminares de esta investigación pueden ser útiles en la evolución de la metodología y su posterior aplicación en el diseño del curso.

Palabras clave: Didáctica de las ciencias sociales, historia de Cataluña, mito historias, Educación Primaria.

A central issue in social science education nowadays is how the primary students learn and what they learn of the Catalanian history. Moreover, a large

amount of studies had been done recently around the world in order to find the answer to these questions in different contexts. Adding to what is known; the purpose of this research is to identify which factors are involved in the learning process of the Catalanian history. The first phase of this project involves a research in which we collected information from 23 students from a Catalan primary school and compared their answers. We also recorded an interview with the history teacher of the students, to find out his opinion related to the topic. Finally, the national curriculum has been analyzed. The evaluation of the results, has allowed us to see that in the construction of historical knowledge of the students, the school has a relative influence. Therefore, it seems that there is a possibility that cultural references which we name "mythhistories" are those that structure the historical consciousness of the students. For this reason, the preliminary findings in the present research may be useful in teaching methodology and its further application in the course design.

Keywords: social science education, Catalanian history, mythhistories, primary education.

1. Introducció i definició del projecte:

D'ençà que era petita, sempre havia sentit a dir que el futur és el resultat de les decisions preses en el present, per tant, per decidir i actuar ara, cal saber què volem i com ho volem. Per aquest motiu, en veure aquesta qüestió plantejada, vaig pensar que no podia quedar sense ser resposta.

Com a mestra en un futur no massa llunyà, considero de rellevant importància exercir un paper actiu i compromès, tot perseguint l'objectiu de formar ciutadans i ciutadanes responsables, crítics, compromesos, autònoms, capaços d'analitzar i actuar en el món, tot tenint profundament arrelats els valors democràtics en les seves maneres de pensar i actuar.

Si la finalitat de l'educació ve determinada segons el model de societat que es pretén educar pel futur, l'ensenyament-aprenentatge de les Ciències Socials encara més, atès que l'objecte d'estudi és la mateixa societat.

Així doncs, per donar resposta a les necessitats educatives de la societat de la informació i el coneixement en la qual ens trobem, considero de rellevant importància tenir present que hem d'educar als nostres alumnes per a què tinguin coneixement sobre aquest món que ens envolta, disposin de les eines per comprendre'l i puguin habitar-lo i millorar-lo.

El medi natural, social i cultural inclou continguts per a l'ensenyament de la Història de Catalunya. Aquest fet, hauria de garantir que tots els alumnes acabessin sisè d'Educació Primària amb aquells coneixements sobre història que els permetessin esdevenir ciutadans crítics. Però, realment quina història aprenen i recorden els alumnes quan acaben aquesta etapa educativa?

Són nombrosos els estudis realitzats recentment arreu del món per donar resposta a aquestes qüestions. Aquest article, pretén donar resposta a qüestions relacionades amb com aprenen i què aprenen de la història de Catalunya els alumnes d'educació primària.

Les preguntes que van iniciar la recerca van ésser les següents:

- (a) Què en saben els nens i nenes sobre la història de Catalunya quan acaben l'Educació Primària?

- (b) Com pensen els nens i nenes que han après allò que saben vers la història de Catalunya?
- (c) Què podem fer per millorar els coneixements dels alumnes vers la història de Catalunya?
- (d) Quina relació hi ha entre el que saben de la història de Catalunya i el que hi ha al currículum?

De dites preguntes plantejades van ser escrites un seguit d'hipòtesis:

- (a) Els nens i nenes esmentaran bàsicament en els seus escrits els fets que més els hagin impactat vers la història de Catalunya.
- (b) Molt probablement, la part cronològica serà el que mostrarà més incoherències.
- (c) Parlaran de l'actualitat.
- (d) Les fonts que seran principalment esmentades seran les activitats realitzades a l'escola.
- (e) Probablement un cop entrevistat el mestre de medi observarem que la metodologia emprada a l'aula és de caire tradicional, per tant, podem proposar activitats que pretenguin formar persones crítiques.
- (f) Allò que els alumnes coneguin vers la història de Catalunya distarà notablement del que hi ha al currículum.

Aquest conjunt d'hipòtesis, ens van permetre establir els objectius principals de l'estudi:

- (a) Esbrinar què saben els nenes i nenes sobre l'a història de Catalunya quan acaben l'Educació Primària mitjançant l'anàlisi de les seves produccions escrites.
- (b) Identificar les fonts d'informació que els alumnes consideren els han permès aprendre la Història de Catalunya.
- (c) Indagar en les representacions socials del mestre de primària que imparteix els continguts de medi social - història
- (d) Analitzar la presència de continguts d'història en el currículum vigent d'Educació Primària.

Preguntes	Hipòtesis/Supòsits	Objectius	Instruments
Què en saben els nens i nenes sobre la història de Catalunya quan acaben l'Educació Primària?	Els nens i nenes esmentaran bàsicament en els seus escrits els fets que més els hagin impactat vers la història de Catalunya. Molt probablement, la part cronològica serà el que mostrarà més incoherències. Parlaran de l'actualitat.	Esbrinar què saben els nenes i nenes sobre l'a història de Catalunya quan acaben l'Educació Primària mitjançant l'anàlisi de les seves produccions escrites.	Qüestionari
Com pensen els nens i nenes que han après allò que saben vers la història de Catalunya?	Les fonts que seran principalment esmentades seran les activitats realitzades a l'escola.	Identificar les fonts d'informació que els alumnes consideren els han permès aprendre la Història de Catalunya.	Qüestionari
Què podem fer per millorar els coneixements dels alumnes vers la història de Catalunya?	Probablement un cop entrevistat el mestre de medi observarem que la metodologia emprada a l'aula és de caire tradicional, per tant, podem proposar activitats que pretenguin formar persones crítiques.	Indagar en les representacions socials del mestre de primària que imparteix els continguts de medi social – història.	Entrevista semiestructurada

Quina relació hi ha entre el que saben de la història de Catalunya i el que hi ha al currículum?	Allò que els alumnes coneixin vers la història de Catalunya distarà notablement del que hi ha al currículum.	Analitzar la presència de continguts d'història en el currículum vigent d'Educació Primària.	Anàlisi del contingut manifest
--	--	--	--------------------------------

L'article està estructurat en quatre grans blocs. En primer lloc, després d'una breu introducció, se situa al lector en el context en el qual ha estat desenvolupat l'estudi de cas. En segon lloc, el marc teòric és presentat, tot seguit s'exposa el marc metodològic que ha permès fer possible l'assoliment dels objectius plantejats. A continuació, són analitzats amb detall els resultats obtinguts gràcies als instruments utilitzats: qüestionari, entrevista semiestructurada i anàlisi del contingut manifest. Finalment, són exposades les conclusions extretes de la recerca juntament amb propostes de futur que podrien incidir en la millora dels resultats obtinguts.

2. Definició del context:

El CEIP Les Llisses pertany al terme municipal de Lliçà de Vall, situat a la comarca del Vallès Oriental, a 6 kilòmetres de Granollers, que n'és la capital. Dita localitat forma part de la unitat geogràfica i administrativa coneguda com La Vall del Tenes, mancomunitat que agrupa els municipis de Lliçà d'Amunt, Bigues i Riells i Santa Eulàlia de Ronçana. La mancomunitat té organismes comuns de policia, salut i serveis socials, així com d'altres de menor rellevància com associacions esportives o culturals.

Malgrat estar ubicat en un entorn urbà, el seu règim econòmic ha estat tradicionalment agrícola fins a la dècada dels 70 en la qual, degut a la influència per proximitat de Granollers i Barcelona, s'ha transformat en indústria. La proliferació d'indústries al terme municipal i l'encariment progressiu de la residència a Barcelona i àrea metropolitana s'ha afavorit el canvi d'ús de les vivendes de la població cap a primera residència, així com un augment demogràfic elevat. L'índex de creixement de la població durant el període 1960-80 és del 154,4%, en 1970-80 del 40,5% i en 1981-88 del 158%, malgrat que una gran part dels treballadors de les indústries del poble resideixen en altres municipis propers, segons les dades més recents facilitades pel consistori, a data 01 de juliol de 2008 Lliçà de Vall té 6.292 habitants.

L'escola Les Llisses ha vertebrat moltes generacions de lliçanencs i n'ha estat el referent educatiu de Lliçà de Vall des de fa més de 80 anys, dit centre de titularitat pública i gratuïta depèn del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Actualment hi ha 432 alumnes, des d'Educació Infantil fins al darrer curs de l'Educació Primària. Les aules es troben organitzades per edat cronològica dels infants, és a dir de manera homogènia: per cursos i per cicles (Educació infantil, Cicle inicial, Cicle mitjà i Cicle superior). Alhora es declara aconfessional, coeducativa, democràtica i catalana. Podem dir, que el nivell socioeconòmic de les famílies és mitjà / alt, pares i mares amb estudis i bones feines. La llengua majoritària és el Català. Cal considerar, però, l'elevat percentatge de nuclis familiars en els que conviuen Català i Castellà indistintament. El poble, també, es caracteritza per un nombre elevat de nous procedents de la zona metropolitana o de la perifèria de Barcelona. Segons dades de l'Ajuntament, la immigració de fora de Catalunya és actualment del 3,5 %.

Referent a la infraestructura de l'escola, cal dir que té una distribució irregular, pràcticament laberíntica, ja que s'ha anat ampliant conforme augmentaven els alumnes inscrits, i es pot apreciar clarament les diferències entre les parts més antigues i els edificis de més recent construcció.

3. Plantejament teòric:

L'any 2002 amb la ponència de Joan Pagès a les I Jornades d'Ensenyament d'Història de Catalunya realitzades a l'Ateneu de Cerdanyola del Vallès, quedava palès el dèficit important de recerca educativa que hi havia en aquest camp. En els darrers anys ningú s'havia plantejat fer una investigació rigorosa per realitzar un retrat de la situació de l'ensenyament de la història, de la geografia i de les ciències socials de l'estil, per exemple, del dirigit per Angvik i Von Borries (1997) a nivell europeu. I si algú s'ho havia plantejat no havia trobat les condicions que permetessin tirar endavant la recerca. No obstant, també va ésser anomenat que des de l'inici del curs escolar d'aquell mateix any s'havien realitzat a Catalunya tres trobades científiques dedicades a temes vinculats amb l'ensenyament de la història, fet que mostrava l'interès del professorat i d'altres professionals vinculats aquesta, de reunir-se per debatre aspectes vinculats i presentar les seves experiències. Se'ns dubte, aquest fet esdevenia un indicador de la bona predisposició del professorat per a l'ensenyament de la història de Catalunya.

Un recurs força freqüent en les innovacions de l'ensenyament de la història realitzades en el nostre país ha estat recórrer al record i a la història oral. Era, i és una manera d'establir ponts entre el passat i el present, entre els joves estudiants i les generacions que els han precedit, els pares, els avis i, de vegades, els besavis. Era, i és una manera d'ajudar l'alumnat a donar significació al passat, a la història. És una manera de donar protagonisme als nois i les noies en la reconstrucció del passat, en la construcció de coneixements històrics, utilitzant vivències dels seus protagonistes, recuperant la seva memòria històrica de les mateixes (Pagès, 2007).

Com esmentà Pagès l'any 2007 a les IV Jornades Internacionals de recerca en Didàctica de les Ciències Socials, si revisem la literatura dels darrers 30 anys "podem constatar que el concepte de memòria històrica s'utilitza des de fa relativament poc. És un concepte nou tant en la historiografia com en la didàctica de la història ens endinsem en el concepte de memòria històrica". No obstant, dit concepte, queda estretament relacionat amb el concepte de memòria social i consciència històrica.

Basant-se en les seves investigacions amb els joves al Quebec, Jocelyn Létourneau mostra que la consciència històrica té un conjunt comú de referències culturals, a les quals anomena "mythistoires", estructura la consciència històrica dels joves, tot mostrant que les comunitats com ara el Quebec "transmeten la seva història a través del que James Wertsch anomena eines culturals, les quals inclouen diferents aspectes socials com ara textos oficials, històries orals, representacions cinematogràfiques, llibres de text" (Lévesque, Létourneau, & Gani, 2013, pàg. 55). Així doncs, els estudiants entren a la classe d'història amb "mythistoires" ja formades a causa de la transmissió de coneixement que els ha vingut donada per la memòria social, "els alumnes veuen la història connectat tots aquells fets que els ha explicat el seu entorn fins llavors" (Létourneau, 2013).

Aquests records històrics tenen una funció molt important en l'orientació d'aquests alumnes, ja que els ajuden a situar les seves històries personals en el transcurs del temps (Létourneau & Sabrina, 2004).

Gran part de la recerca actual en didàctica de la història, es fonamenta en la creença que la història escolar formal ha de reemplaçar les idees intuïtives sobre el passat, que les persones adquireixen gradualment a través d'experiències de la vida. No obstant, resultats de diverses investigacions mostren que els joves no es molesten a fer clara distinció entre la història com una forma d'investigació crítica i la memòria històrica del passat la qual ha estat modelada per processos socials i emocionals (Lévesque, Létourneau, & Gani, 2013).

Quan als alumnes se'ls pregunta per què és important la història o per què és una assignatura a l'escola, molts estudiants joves no tenen una resposta clara, o simplement reformulen la pregunta esmentant que és important conèixer el passat (Barton, 2007). Davant d'aquest fet, cal fer-los veure la rellevància de per a què ho necessiten, i per què seran tan útils aquests coneixements sobre història.

És cert que tenen uns coneixements simples ja que en diversos estudis realitzats queda palès com aquests barregen fets, dates, etc. Però cal tenir present que tot allò que saben és molt persistent, encara que sigui simple narrativa, és per aquest motiu, per la simplicitat d'allò que saben, aquest coneixement seran molt difícil de trencar. Per tant, cal saber quins són els seus coneixements previs per començar a construir els coneixements a partir de les idees que els alumnes tenen, tot obrint les ments dels alumnes i posant-hi més fets que facin de mica en mica més complerts els seus coneixements (Létourneau, 2013).

No hem d'oblidar, que els alumnes volen donar sentit al món que els envolta, per tant, hem d'ensenyar-los que el món pot ser comprès. No obstant, no hi ha prou amb trobar les respostes a les qüestions del món. Per aquest motiu, cal reconstruir plegats la memòria històrica tot lliurant als alumnes les eines que els seran útils per donar sentit al món que els envolta i alhora els permetran donar resposta a les necessitats educatives de la societat de la informació i el coneixement en la qual ens trobem, podent així comprendre'l, habitar-lo i millorar-lo.

Per concloure, cal ésser conscients com esmenta Barton (2007, pàg. 12), que "La necessitat més gran en l'àrea de la investigació sobre les idees dels estudiants sobre la història és fer estudis a llarg termini sobre com les idees dels estudiants canvien com a resultat de la pràctica docent".

4. Marc metodològic

4.1. Tipologia de la recerca: l'estudi de cas

L'estudi de cas, segons Arnal i altres (1992) és la forma més pròpia i característica de les investigacions idiogràfiques dutes a terme des d'una perspectiva qualitativa i s'ha de concebre com una estratègia encaminada a la presa de decisions. L'estudi de cas permet generar hipòtesis i descobriments, centrar l'interès en un grup, està dotat de flexibilitat i és aplicable a situacions naturals.

De la intensa anàlisi de les fonts documentals emprades i que proporcionen el marc teòric i conceptual d'aquest treball, hem pogut obtenir el convenciment

que la proposta realitzada té suficients garanties de viabilitat. En aquest sentit es pot afirmar que el projecte plantejat reuneix els requisits de qualsevol problema de recerca perquè és: real, factible, rellevant, resoluble, generador de coneixements i de nous problemes.

El fet d'haver decidit fer un estudi de cas em permetia tota una sèrie d'avantatges: Centrar-te en una situació o fet particular, és descriptiu perquè pretén realitzar una rica i intensiva pormenorització del fenomen estudiat, il·lumina sobre la comprensió del cas, és inductiu perquè arriba a les generalitzacions, conceptes i hipòtesis a partir de les dades, i finalment l'investigador pot aconseguir dades de diferents fonts (en el cas d'aquesta recerca se n'obtingueren a partir de qüestionaris, entrevistes semiestructurades i l'anàlisi del contingut explícit o manifest del currículum).

Així doncs, en aquesta recerca no existeixen variables quantitatives d'estudi, ja que el treball d'investigació es basa en l'extracció de dades i resultats que provenen de fonts documentals registrades per escrit, com ara les entrevistes personals realitzades als mestres que ensenyen medi a l'escola i qüestionaris passats als alumnes de sisè de primària de l'escola en iniciar la investigació. Malgrat que les dades obtingudes a partir dels qüestionaris no siguin tan detallades com les que provenen de les entrevistes, són d'una naturalesa que pot ser no les haguéssim pogut aconseguir d'una altra forma i a vegades les respostes poden contenir comentaris molt significatius. S'ha de reconèixer que, a vegades, la paraula escrita és més útil i potent que la parlada, dóna temps a pensar, reflexionar, recordar i compondre. Aquest fet suggereix, segons Woods (1987), que, per a algunes finalitats i en certs casos, el qüestionari és intrínsecament millor instrument que l'entrevista.

Pel que fa les variables qualitatives de la recerca aquestes consisteixen en el conjunt de coneixements sobre la història de Catalunya dels alumnes en finalitzar l'educació primària, que es pretenen identificar a través de l'estudi de cas plantejat en aquesta recerca.

La població mostra d'estudi es limitarà als alumnes de sisè del CEIP Les Llisses situat al terme municipal de Lliçà de Vall, ja que ha estat el centre de pràctiques durant tot l'any.

4.2. Instruments i interpretació de dades:

Els instruments utilitzats per dur a terme la recerca han estat: un qüestionari realitzat als alumnes de sisè d'Educació Primària el qual ha estat estructurat en 4 preguntes diverses (pregunta oberta, multi opció, frase de síntesi, dades identificatives), una entrevista semiestructurada realitzada al mestre de medi i director de l'escola, la qual s'estructurava amb un guió el qual proposava 7 preguntes diverses i en darrer lloc un anàlisi exhaustiu del contingut explícit del currículum vigent.

4.2.1. Model del vers i revers del qüestionari¹:

- P1: Explica el que sàpigues de la Història de Catalunya.
- P2: Com creus que has après tot el que saps sobre la història de Catalunya? Marca 5 opcions de la llista que tens a continuació. Ordena aquestes 5 opcions de l'1 al 5. (La 1 ha de ser la que consideris més important i la 5 la que consideris menys important).

¹ Per consultar el model original lliurat als alumnes (veure figura 1 i 2 dels annexos).

Classes d'història de l'escola, Parlant amb la família (amb els pares o els avis), L'he sentit explicar per altres persones, Pel·lícules de TV sobre la història, Altres programes de TV, Pel·lícules de cinema, Documentals, Lectures sobre la història del país, Novel·les històriques, Còmics que parlen sobre la història, Llibres d'història, Visites a museus o exposicions, Participació a actes patriòtics, Visites a llocs històrics, Videojocs, Internet, Escoltant cançons que parlen sobre la història, Altres (digues quins).

- P3: Si haguessis de resumir amb una frase, una dita, una frase feta o una paraula, la Història de Catalunya, què escriuries?
- P4: Dades personals: Lloc on vas néixer, Edat, Gènere, Des de quina edat vas a l'escola a Catalunya?, Has viscut fora de Catalunya? A on?, Llengua o llengües que parles amb la mare, Llengua o llengües que parleu a casa.

4.2.2. Guió de l'entrevista semi estructurada²:

- P1: En quins cursos es treballen continguts històrics? I continguts referents a la història de Catalunya?
- P2: Quins continguts històrics es treballen? Quins continguts específics de la història de Catalunya?
- P3: Com s'ensenyen aquests continguts? (Recursos, metodologia, material, etc.)
- P4: Quina creu que és la finalitat d'ensenyar Història de Catalunya?
- P5: Quina utilitat té pels alumnes estudiar la història de Catalunya?
- P6: Com es podria millorar l'ensenyament d'aquests continguts per a què els alumnes aprenguessin més?
- P7: Què en pensa del currículum vigent?

Les dades s'han analitzat per entendre l'estudi de cas i obtenir-ne conclusions aprofitables en altres contextos educatius. La fiabilitat de les dades queda establerta arran del procediment d'ús directe dels instruments de recollida de dades i les conclusions que han estat validades mitjançant contrast amb fonts diferents. De l'anàlisi conjunt de totes les dades se'n deriven unes conclusions per permetre assolir les finalitats plantejades a la recerca.

5. Resultats obtinguts i interpretació:

5.1. Anàlisi del Qüestionari:

5.1.1. Anàlisi de la Pregunta 1 "Explica el que sàpigues de la Història de Catalunya":

Per realitzar el buidatge de la pregunta oberta plantejada als alumnes "Explica el que sàpigues de la Història de Catalunya", s'analitzaran sis categories diverses (el temps, l'espai, els personatges, els fets, el text pròpiament i els errors, incoherències i confusions):

(a) Categoria temps:

Ens fixarem amb les dates que hi apareixen explícitament i amb els períodes que els alumnes descriuen.

L'any 1714 i el s. XX són les dues dates esmentades de manera explícita en dues ocasions. No obstant, són nombrosos els casos els quals malgrat no haver escrit la data exacta, parlen de l'11 de setembre i el 23 d'Abril.

² Per consultar el model original del guió de l'entrevista (veure figura 3 dels annexos).

Pel que fa a les èpoques més anomenades en els textos dels alumnes, trobem que majoritàriament els alumnes parlen de l'actualitat (validant així una de les hipòtesis plantejades en iniciar la recerca). Alhora, l'edat mitjana és la segona època que apareix més vegades, seguidament de la prehistòria, edat moderna i contemporània 6 dels 23. L'edat antiga no és anomenada en cap dels textos analitzats.

(b) Categoria espai:

La segona categoria fa referència a l'espai, del qual en treballem dos aspectes: quins indrets concrets hi apareixen i quina és l'escala en la que se centren.

El 91,3% dels alumnes, centren els seus escrits a Catalunya malgrat que hi ha un cert nombre d'alumnes que també anomenen indrets com ara Barcelona en un dels textos, Castellà i Lleó, Comunitat Valenciana, Aragó en tres dels 23 textos, o Espanya en 5 dels textos, i en dues ocasions França i la Mar Mediterrània.

Així doncs, considerant Barcelona escala local, Catalunya escala nacional, Espanya, Castellà i Lleó, Comunitat Valenciana, Aragó, escala estatal i França i la Mar mediterrània escala europea, podem afirmar que l'escala territorial esmentada amb més força amb un percentatge molt elevat és l'escala nacional.

(c) Categoria personatges:

Per poder analitzar els personatges sorgits a les produccions escrites dels alumnes hem focalitzat l'atenció en quatre característiques d'aquests. Per una banda, s'ha observat si els personatges eren individuals, col·lectius o quasipersonatges, i hem trobat que davant l'absència de quasipersonatges, els personatges individuals hi apareixen 17 vegades mentre que els col·lectius, rebent el nom de persones o gent, només han estat escrits en 6 ocasions.

Alhora, d'aquests 17 personatges individuals, una altra característica analitzada ha estat si aquests eren personatges reals o ficticis. Malgrat que els personatges reals com ara: Antoni Gaudí, Franco, Jaume I, Ferran II, Isabel de Castella, Guifré el Pilós, Colom i Serrallonga han estat majoritaris en els textos dels alumnes, en 3 dels textos ha aparegut un personatge fictici que ha estat el cavaller Sant Jordi.

Quan s'ha analitzat si els personatges apareguts eren homes o dones, ha quedat palès ben aviat que als textos dels alumnes només ha estat esmentada en dues ocasions una dona Isabel de Castellà, i aquesta no ha estat esmentada pel propi nom, sinó que ha aparegut arrel dels Reis Catòlics.

En darrer lloc, si ens centrem en la tipologia d'aquests personatges, tot i que hi ha una notable dispersió entre personatges socials, polítics i militars, la gran majoria dels alumnes esmenten personatges militars i en dues ocasions el mateix personatge cultural Antoni Gaudí.

(d) Categoria fets:

Els fets apareguts han estat analitzats tenint present la tipologia d'aquests (militars, socials, econòmics i culturals), i si eren reals, llegendaris o ficticis.

Més de la meitat dels textos fan referència a fets reals com ara: l'11 de Setembre, la construcció de la Sagrada Família, la dictadura de Franco, la guerra de successió, el casament dels Reis Catòlics, les manifestacions per la independència de Catalunya o fets relacionats amb la vida quotidiana de les persones a diverses èpoques de la història. No obstant, 9 dels textos analitzats esmenten el mateix fet llegendari que és l'origen de la senyera i 2 dels textos parlen de quan Sant Jordi va matar el drac.

Pel que fa a la tipologia d'aquests, podem dir que quasi un 70% dels fets esmentats són de caire militar, seguits dels fets socials i polítics de manera molt similar i deixant en darrer lloc els fets culturals que només són esmentats en 2 dels textos.

(e) Categoria tipologia textual:

En aquest aspecte, han aparegut tres tipologies de textos: descriptius, narratius i lineals. Amb 3 textos descriptius i 2 de lineals, queda palès que majoritàriament són de tipologia narrativa. Malauradament, les frases no estan connectades entre si i en tots ells no hi ha la presència del perquè d'allò que esmenten, fets que demostren que la qualitat dels textos no és gaire elaborada ni complexa.

(f) Categoria errors, incoherències i confusions:

Durant l'anàlisi dels textos escrits pels alumnes, han estat detectats 16 errors, incoherències o confusions, farem esment de les més rellevants.

Hi ha hagut errors com ara "Catalunya és una comarca de Espanya", fet que mostra amb claredat que hi ha alumnes que no han entès la diferència entre comunitat autònoma i comarca. Alhora hem trobat també altres afirmacions "Catalunya té quatre comunitats Lleida, Girona, Tarragona i Barcelona", probablement aquesta confusió ve donada per no haver treballat prou les escales territorials, ja que com queda palès no les tenen clares.

Amb la frase "el príncep de Catalunya es va casar amb la princesa d'Aragó i així van formar una comunitat autònoma" són visibles diverses errades, ja que probablement l'alumne volia esmentar el casament de Ferran II i Isabel de Castella i amb aquest fet la unió de la Corona d'Aragó amb Castella. No obstant esmenta una unió d'Aragó amb Catalunya.

En un mateix text apareixen cadascuna d'aquestes frases: "Cada 11 d'Octubre es fa un homenatge a molta gent que va morir fa molts anys", "L'any 1772 van fer una queixa perquè volien que Catalunya fos independent", "La senyera la van fer amb la sang del drac que va matar Sant Jordi", "Hi va haver un salvador a Catalunya que es deia Serrallonga". Exemples com aquests ens mostren que hi ha nens/es que tenen informacions inconnexes però que ells connecten d'una manera aleatòria.

També trobem confusions que mostren com els alumnes agafen estructures del present i les apliquen al passat, com trobem a la frase "L'any 1714 hi va haver una gran manifestació a favor de la independència de Catalunya" o aquesta altra "Per anar a les guerres sempre hem hagut de fer la mili", ambdós alumnes pensen que el que ha passat al present va passar al passat, ja que extrapolen el que succeeix actualment a altres moments de la història.

"Personatges importants de Catalunya són: Colom, Arquímedes i Antoni Gaudí" ha estat la incoherència més destacada dels textos analitzats, permetent-nos veure que de vegades apareixen personatges que els són familiars als alumnes perquè segurament els han après a altres matèries i per aquest motiu els anomenen.

(g) Valoracions finals:

Un cop analitzats amb detall els textos escrits pels alumnes, observem que tenen pocs coneixements sobre la història de Catalunya (barregen fets, dates), però alhora és cert que allò que saben és molt "fort" i malgrat siguin simples els seus coneixements, serà precisament aquesta simplicitat els que farà molt difícils de modificar. Alhora, els alumnes fan un ús freqüent de llegendes perquè volen veritats clares, no volen saber totes les possibilitats, senzillament

volen saber què va passar i un cop ho saben ja queden satisfets (Létourneau, 2013).

Endemés, com va aparèixer en una de les hipòtesis plantejades, els alumnes han parlat “d'actualitat”, fet que demostra que els nens/es han estat socialitzats a Catalunya com suggeria Jocelyn Létourneau.

En darrer lloc, cal destacar que com esmenta Barton (2007, pàgs. 2-3) “Els estudiants relacionen coherentment el seu coneixement històric en narracions estructurades. Quan es demana als estudiants de primària que expliquin el que saben sobre temes històrics determinats, freqüentment responen en forma de narracions, i tendeixen a simplificar el contingut històric que aprenen perquè encaixi en les expectatives que ells tenen sobre l'estructura d'una història. El contingut particular d'aquestes narracions pot incloure inexactituds, barreja d'esdeveniments o detalls purament imaginaris, però els estudiants s'esforcen per retenir l'estructura narrativa general dels seus relats, i usen la seva imaginació per omplir qualsevol blanc” com ha succeït en un alt nombre dels textos analitzats en aquesta recerca.

5.1.2. Anàlisi de la Pregunta 2:

(a) Anàlisi de les eleccions:

Queda palès en el gràfic³ realitzat, que quan s'ha demanat als alumnes com creuen què han après tot allò que saben sobre la història de Catalunya, l'opció més triada sense tenir present la jerarquitització feta pels alumnes ha estat “Parlant amb la família (amb els pares o els avis)” distant només d'1% de l'opció “Classes de l'escola” que esdevé la segona més triada en aquesta categoria.

Com hem pogut veure l'opció “classes a l'escola” ha aparegut amb molta força com a segona opció més triada sense tenir present la jerarquitització, però alhora, es converteix en l'opció més triada en primera posició⁴.

D'altra banda, si focalitzem la nostra atenció en quina ha estat l'opció més triada en segona posició⁵, observem que són triades de la mateixa manera les opcions “Parlant amb la família (amb pares o els avis)” i “L'he sentit explicar per altres persones”.

L'opció més triada en tercera opció amb 5 alumnes que l'han seleccionat ha estat “Visites a museus o exposicions” i distant d'aquesta per 1 alumne l'opció de “Llibres d'història”⁶.

Com es podia preveure un cop fet el recompte de l'opció més triada en tercera opció, els “Llibres d'història” es converteix en l'opció més triada en quarta opció⁷.

En darrer lloc, l'opció més triada en cinquena opció⁸ amb set 5 ha estat “Internet”.

(b) Valoracions finals:

Una de les hipòtesis en iniciar aquesta recerca era “Les fonts que seran principalment esmentades seran les activitats realitzades a l'escola” i efectivament així ha succeït, permetent-nos validar la hipòtesi plantejada.

³ Per consultar el gràfic (veure figura 4 dels annexos).

⁴ Per consultar el gràfic (veure figura 5 dels annexos).

⁵ Per consultar el gràfic (veure figura 6 dels annexos).

⁶ Per consultar el gràfic (veure figura 7 dels annexos).

⁷ Per consultar el gràfic (veure figura 8 dels annexos).

⁸ Per consultar el gràfic (veure figura 9 dels annexos).

Aquest fet, demostra que els alumnes tenien uns coneixements previs vers la història de Catalunya, però el mestre els reconstrueix quan els ho explica, per aquest motiu els alumnes pensen que ho han après a l'escola, però la veritat és que ja ho tenien dins del seu cap abans (Létourneau, 2013).

D'altra banda, l'opció més triada en cinquena posició ha estat Internet, i moltes d'altres opcions com ara pel·lícules de TV sobre història, videojocs, programes de TV o documentals han esdevingut molt poc triades. Aquest fet demostra que potser els mitjans de comunicació tenen una influència implícita, però en tot cas els nens/es no en són conscients, ja que no consideren que aprenen història veient la televisió, pel·lícules o jugant amb videojocs. No obstant, aquest fet no vol dir que no n'aprenuin, perquè és cert que els mitjans de comunicació el que creen són les imatges que ens ajuden a imaginar-nos la història.

5.1.3. Anàlisi de la Pregunta 3 "Si haguessis de resumir amb una frase, una dita, una frase feta o una paraula, la Història de Catalunya, què escriuries":

Per poder extreure el concepte global que tenen els alumnes sobre la història de Catalunya, les frases escrites a la tercera pregunta, han estat agrupades en funció del significat implícit d'aquestes, tot podent establir sis categories diverses.

Per una banda, hi ha dues frases que fan referència a la incertesa, els nens/es no veuen clar quin serà el futur de Catalunya i escriuen frases com "això de la independència no sé que passarà".

Dues altres frases deixen palès que Catalunya té uns símbols com ara ho és la senyera catalana, donant així una identitat a Catalunya com podem veure amb frases com "va ser un home que amb la sang va fer la bandera de Catalunya".

Frases com "a l'època medieval fam i pobresa, a l'època contemporània avanços tecnològics" o "a Catalunya treballem junts i intentarem aconseguir que tot el poble sigui millor" mostren que els alumnes destaquen la idea de que Catalunya sempre ha progressat, per tant se'n deriva una visió positiva d'una realitat que progressa en 4 frases analitzades diverses.

Alhora 3 frases en destaquen l'antiguitat, tot esmentat Catalunya com a realitat antiga com podem veure amb frases com: "La història de Catalunya és molt llarga", "Molt llarga" o "La història de Catalunya és antiga".

Hi ha hagut alumnes, concretament en 3 de les frases analitzades, que senzillament han qualificat la història de Catalunya, descrivint-la amb diversos adjectius com ara "la història de Catalunya és bonica" o "és petita" a la qual hem atorgat la categoria de descriptiva presentada també per Létourneau (2013) en les seves investigacions.

En darrer lloc, s'ha adjudicat la categoria d'adversitat (usada també per Létourneau, 2013) a 3 de les frases que presentaven a Catalunya vivint situacions d'adversitat com ara "És un país que està molt malament econòmicament", "Catalunya ha hagut de passar per moltes dificultats diverses" o "Roma no es va conquerir en un dia".

5.1.4. Anàlisi de la Pregunta 4: Descripció de les característiques dels alumnes.

Tots els membres de la mostra triada són nascuts a la província de Barcelona l'any 2001. Alhora podem observar un clar equilibri de gènere on 12 dels 23 alumnes de l'aula són nois i 11 noies. Tots ells han estat nascuts i escolaritzats

des dels 3 anys d'edat a Catalunya. Pel que fa a la llengua materna dels alumnes un 47,8% fa ús de la llengua castellana, un 17,3% fa ús de la llengua catalana, mentre que un 26,0% dels alumnes consideren ambdues llengües alhora com a llengües maternes convertint-se també en les llengües parlades a totes les cases dels alumnes.

En síntesi, davant d'aquests resultats, podem afirmar que ens trobem davant d'una població molt homogènia sense diversitat sociocultural, caracteritzada per ser persones nascudes i escolaritzades a Catalunya al llarg de la seva vida.

5.2. Anàlisi de l'entrevista:

5.2.1. Anàlisi de la Pregunta 1 "En quins cursos es treballen continguts històrics?":

A opinió del mestre, a l'escola la història es treballa a tots els cursos de maneres diverses, de vegades amb centres d'interès o amb un entorn més de llegenda. Tot i així, ell destaca que "on es treballa amb més força la història de Catalunya és a cicle mitjà i cicle superior".

5.2.2. Anàlisi de la Pregunta 2 "Quins continguts històrics es treballen?":

Davant d'aquesta qüestió, el mestre enfoca la seva resposta a cicle superior, tot esmentant que es treballa la història que va tenir lloc a l'actual territori espanyol des de la prehistòria fins al s. XXI. Els temaris estan estructurats de manera que, un cop estudiat allò que passava en totes aquestes etapes de la història, observen què passava a Catalunya en aquesta època, un exemple que posa és "primer treballem un tema que parla de l'edat mitjana i tot el què passava llavors, i el següent tema és l'edat mitjana a Catalunya".

La història del món la comencen a treballar a partir de l'edat moderna amb l'aparició del descobriment del nou món, i el concepte Europa apareix a la història amb el nét dels reis catòlics, Carles I.

5.2.3. Anàlisi de la Pregunta 3 "Com s'ensenyen aquests continguts?":

El mestre esmenta que a cicle mitjà és més anecdòtica la història. En canvi, a cicle superior parteixen d'uns vídeos que el mestre ha elaborat i que representen una etapa de la història. Alhora, "els utilitzen el text com a referent i aleshores fan un treball d'investigació per parelles, separat per èpoques a les quals se'ls dóna un guió i se'ls diu què hi ha d'haver en aquest treball". El producte final d'aquesta tasca és una presentació power point on hi han d'aparèixer les característiques més importants de cada època. Per fer-lo ells no han d'investigar més que dintre del seu llibre de text o a Internet "però no han de fer la recerca de fotografies, de característiques, perquè ja se'ls donen els resums i mapes conceptuals que puguin necessitar separat per èpoques, a partir d'aquí aquest treball dura dos mesos i després els faig un petit examen".

En síntesi, el mestre planteja l'ensenyament dels continguts d'història de Catalunya com una cerca d'informació, que ha de ser sintetitzada i presentada a la resta de companys. L'aprenentatge esdevé un descobriment d'informació descriptiva, ja que se centra en la identificació de característiques.

5.2.4. Anàlisi de la Pregunta 4 "Quina creu que és la finalitat d'ensenyar Història de Catalunya?":

La concepció educativa del mestre és que: “Ensenyar és ensinistrar, ensinistrar és manipular”, amb la qual podem concloure que el mestre respon al model tradicional, ja que prioritza un ensenyament on el mestre és el que té el coneixement (Pagès & Santisteban, 2010).

Alhora, reforça que té una concepció del coneixement tradicional, perquè reforça que “la història es pot ensenyar des d'un punt de vista subjectiu o des d'un punt de vista objectiu, el que cal ser és realistes (...) perquè s'ensenyi història de Catalunya? Doncs pel mateix que s'ensenyen les parts d'una planta. Perquè és la història del país on vivim, perquè és part de la seva història i perquè s'ha de conèixer”.

5.2.5. Anàlisi de la Pregunta 5 “Quina utilitat té pels alumnes estudiar la història de Catalunya?”:

“Has de saber la història del lloc on estàs. Hi ha un munt de decisions històriques que han canviat el nostre futur (...)”. “En aquest moment hi ha un desinterès social general per entendre, per aprendre i per comprendre (la història)”.

Es podria afirmar que el mestre considera que l'aprenentatge de la història ha d'ajudar a prendre decisions de futur, però en canvi, considera que socialment no se li atorga aquesta finalitat, i que això explica algunes males decisions que s'estan prenent en l'actualitat.

5.2.6. Anàlisi de la Pregunta 6 “Com es podria millorar l'ensenyament d'aquests continguts per a què els alumnes aprenguessin més?”:

El mestre esmenta que tenim dues opcions d'escola. Per una banda aquella escola més tradicional fomentada en un aprenentatge memorístic on els coneixements són transmesos pel mestre als alumnes i aquests els han de memoritzar “l'escola que provoca que els nens memoritzin, reconec que a mi em va servir moltíssim”, o d'altra banda el concepte de que “l'escola que s'ha de viure, aleshores no ha de perquè ser un circ, però si les coses es fan amb una mica més de dinamisme, amb una mica més de fer el pallaso, els nens entren més en la pel·lícula”. No obstant, també fa esment de la poca continuïtat i els canvis constants a nivell educatiu que no permeten consolidar l'aprenentatge com destaca “moda que passa, moda que en enganxem”.

Sembla que el mestre mostra un cert desencís amb l'escola i l'educació en l'actualitat, que no permet consolidar projectes ni línies pedagògiques, fent que la inestabilitat sigui la característica del sistema. Aquestes opinions reforcen la creença que és molt difícil millorar la situació actual.

5.2.7. Anàlisi de la Pregunta 7 “Què en penses del currículum vigent”:

Segons el mestre “el currículum tal i com està estructurat és nefast, ja que abans hi havia 3 hores de medi natural i 3 hores de medi social, però actualment aquestes dues antigues matèries s'engloben en una de sola amb 3 hores setmanals”, argumentant que “s'ha deixat de donar importància a allò que ajuda als nostres alumnes a interpretar el món que els envolta i entendre d'on venen i cap a on van”. Amb les seves paraules posa de manifest que degut a la reducció de temps ha hagut de reduït molt els continguts i per tant, és molt difícil a l'actualitat dur a terme una formació completa.

5.3. Anàlisi del contingut manifest del currículum:

5.3.1. Presentació marc curricular:

L'any 2006, amb l'arribada de la nova Ley Orgánica d'Educación 2/2006 no quedaven palesos, a l'etapa d'Educació Primària, continguts referents a l'aprenentatge de la història, però a Catalunya el marc curricular es va concretar amb el Decret 142/2007 el qual sí en feia esment i serà desenvolupat en l'apartat següent. Dos anys més tard, amb l'Article 58 de la Llei d'Educació de Catalunya 12/2009 s'inclou que l'etapa d'Educació Primària té com a finalitat proporcionar a tots els alumnes una educació que, d'acord amb les competències bàsiques fixades en el currículum, els permeti, entre d'altres, "Conèixer els elements bàsics de la història, la geografia i les tradicions pròpies de Catalunya que els facilitin l'arrelament". A partir d'aquest fet, podem veure com és introduït l'estudi de la història de Catalunya.

5.3.2. Presència de la Història de Catalunya en el marc curricular:

Com es pot observar a la pàgina 6 del Currículum d'Educació Primària vigent, ja apareix a la seva introducció un referència a la Història de Catalunya "Aquesta etapa proporciona als infants una educació que els permet assegurar el seu desenvolupament personal i posar les bases d'una formació basada en l'autonomia personal, la responsabilitat, la solidaritat, la llibertat, la participació i el compromís individual i col·lectiu: conèixer els elements bàsics de la llengua, l'entorn geogràfic, la història i les tradicions que li permetin arrelar-se al país, i poder participar en la construcció d'un món millor i continuar aprenent al llarg de la vida."

Si avancem en aquest, no és fins a la pàgina 75, més concretament quan parla de la competència de viure i habitar el món que s'esmenta de manera més detallada quines han de ser les habilitats que els alumnes han d'assolir referents a la Història de Catalunya com queda palès amb els següents extrems: "situar etapes i fets de la història personal, familiar, local, catalana i espanyola en el temps i en una estructura cronològica", "descriure, analitzar i valorar els canvis i les continuïtats i les causes i les conseqüències d'alguns esdeveniments clau de la història de Catalunya i d'Espanya utilitzant diferents fonts històriques primàries i secundàries", "relacionar alguns fets de la història dels segles XX i XXI amb la història familiar i local i narrar-los. Identificar i valorar elements del patrimoni. Participar en projectes de conservació i comunicació del patrimoni i de la memòria històrica".

Els continguts generals del medi social i cultural són presentats a partir de les competències bàsiques a partir de la pàgina 77 "Els continguts del medi social i cultural procedeixen fonamentalment de la geografia i de la història. Aquestes dues disciplines han de permetre a l'alumnat d'educació primària situar-se en l'espai i en el temps i adquirir els instruments conceptuals i procedimentals necessaris per comprendre el món on viuen i contribuir a la seva evolució.

La història ha de permetre que l'alumnat d'educació primària adquireixi:

- (a) Coneixements sobre: Els propis referents temporals i cronològics per organitzar la noció de temps, l'estructuració i la mesura del temps social i històric (successió, simultaneïtat, durada, cronologia, periodització), maneres de viure en el passat, esdeveniments i personatges rellevants de la història local, catalana i espanyola, en especial dels segles XIX, XX i XXI.

- (b) **Habilitats i estratègies per:** Comparar diferents èpoques, esdeveniments o problemes històrics, ubicar-los cronològicament, utilitzar i interpretar diferents fonts i evidències del passat, consultar tota mena de documents i de mitjans, en especial, els tecnològics, i elaborar breus informes en relació amb l'estat de conservació del patrimoni històric i cultural local.

En síntesi, els coneixements històrics de l'educació primària han de permetre a l'alumnat ubicar la seva pròpia història en el temps social i relacionar el passat amb el present i el futur, situar-se davant dels grans períodes de la història de Catalunya i Espanya, sense oblidar alguns esdeveniments mundials, en especial dels segles XIX, XX i XXI, utilitzar tota mena d'informacions, evidències i fonts per construir relats i narracions històriques sobre situacions o problemes concrets i, finalment, elaborar projectes relacionats amb la difusió i la conservació del patrimoni local.”

Quan arribem als objectius de l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural de l'educació primària, observem que el setè objectiu deixa palesa la presència del temps històric “Reconèixer en el medi natural, social i cultural els canvis i les continuïtats relacionats amb el pas del temps, comprendre algunes relacions de successió i simultaneïtat, de cronologia i de durada, i aplicar aquests coneixements en la interpretació del present, la comprensió del passat i en la construcció del futur.”

A partir de la pàgina 82 queden detallats els continguts treballats a cada cicle d'Educació Primària juntament amb els criteris d'avaluació. Dites pàgines, no expressen de manera explícita uns continguts històrics basat en l'enumeració d'un seguit de fets, personatges o espais que cal que els alumnes coneguin, sinó que en tot moment fa referència a la rellevància de treballar el temps històric.

6. Conclusions i valoracions:

Un cop analitzat el currículum explícit vigent d'Educació Primària, s'ha observat que aquest no proposa una història positivista. A més a més, com ha quedat palès en l'entrevista semiestructurada realitzada, el mestre no transmet un discurs d'història identitària i nacional. No obstant aquests fets, els alumnes han demostrat mitjançant els textos escrits produïts, que sí tenen aquest discurs històric. Per tant, es fa evident que en la construcció del coneixement històric dels alumnes, l'escola té una influència relativa, com esmenta Létourneau tot basant-se en les seves investigacions amb els joves al Quebec. Aquesta coincidència reforça la idea de que els altres contextos amb els quals els alumnes es relacionen fora de l'escola tenen un pes molt important.

Aquest conjunt comú de referències culturals a les quals anomenem "mythhistories", són les que estructuren la consciència històrica dels joves, ja que ha quedat palès que comunitats com ara el Quebec o Catalunya “transmeten la seva història a través del que James Wertsch anomena eines culturals, les quals inclouen diferents aspectes socials com ara textos oficials, històries orals, representacions cinematogràfiques, llibres de text” (Lévesque, Létourneau, & Gani, 2013, pàg. 55).

Així doncs, els estudiants entren a la classe d'història amb “mythhistories” ja formades a causa de la transmissió de coneixement que els ha vingut donada per la memòria social, “els alumnes veuen la història connectat tots aquells fets que els ha explicat el seu entorn fins llavors” (Létourneau, 2013).

Aquests records històrics tenen una funció molt important en l'orientació d'aquests alumnes, ja que els ajuden a situar les seves històries personals en el transcurs del temps (Létourneau & Sabrina, 2004).

Així doncs, degut a que les idees prèvies dels alumnes es construeixen a nivell social, i aquestes són les que realment configuren l'estructura cultural dels alumnes, la funció de l'escola ha de ser la de donar sentit a la història. No s'han de treballar coneixements històrics sinó que cal treballar el temps històric, ja que cal fer veure als alumnes que l'aprenentatge de la història esdevé fonamental per comprendre el món on vivim i per poder intervenir en ell amb coneixement de causa.

No hem d'oblidar que els alumnes volen donar sentit al món que els envolta, per tant hem de fer-los veure que el món pot ser comprès. No obstant, no hi ha prou amb trobar les respostes a les qüestions del món, com hem dit cal reconstruir plegats la memòria històrica tot lliurant als alumnes les eines que els seran útils per donar sentit al món que els envolta i alhora els permetran donar resposta a les necessitats educatives de la societat de la informació i el coneixement en la qual ens trobem, podent així comprendre'l, habitar-lo i millorar-lo.

Si "Pretenem, doncs, que la història sigui per a l'alumnat més que un conjunt d'elements aïllats, de noms, dates i idees sense ordre ni concert, com aquell calaix que guarda una pila de coses desordenades. Voldríem que la història tingués significat pels nens i nenes, com un instrument per comprendre millor el present des del passat i per aprendre a intervenir en el futur, des del present" (Pagès & Santisteban, 2010)

7. Bibliografia:

- Arnal, D. (Investigación Educativa, Fundamentos y Metodología.). España: Labor.
- Barton, K. C. (2007). Investigación sobre las ideas de los estudiantes acerca de la historia.
- Barton, K. C. (2007). *Métodos de Investigación en didáctica de las Ciencias Sociales. Cuestiones y perspectivas contemporáneas*. Cincinnati: University of Cincinnati.
- Létourneau, J. (11 / Març / 2013).
- Létourneau, J., & S. M. (2004). Young People' s Assimilation of a Collective Historical Memory: A Case Study ofQuebeckers of French-Canadian Heritage. A P. Seixas, *Theorizing Historical Consciousness* (p. 109-128). Toronto: University of Toronto Press.
- Lévesque, S., Létourneau, J., & Gani, R. (2013). Québec Students' historical consciousness of the nation. 55-60.
- Pagès, J. (2002). *I Jornades d'Ensenyament d'Història de Catalunya*. Cerdanyola del Vallès.
- Pagès, J. (2007). La memòria històrica a l'ensenyament de la història a Catalunya: reflexions sobre alguns antecedents i propostes de futur. *IV Jornades Internacionals de Recerca en Didàctica de les Ciències Socials*. Barcelona.
- Pagès, J., & Santisteban, A. (2010). *La enseñanza y el aprendizaje del tiempo histórico en la educación primaria*. Barcelona: Wolters Kluwer Educación.

- Wertsch, J. (2000). 'Is it possible to teach beliefs, as well as knowledge about history?'. A *Knowing, teaching and learning history: National and international perspectives* (p. 38-50). New York: New York University Press.
- Woods, P. (1987). *La Escuela Por Dentro: La Etnografía en la Investigación Educativa*. Barcelona: Paidós.

8. Annexos:

Quina Història de Catalunya s'aprèn a l'Educació Primària?

1- Explica el que sàpigues de la Història de Catalunya:

Figura 1: Model original del qüestionari lliurat als alumnes envers.

COM HO HAS APRÈS?**2- Com creus que has après tot el que saps sobre la història de Catalunya?**

- Marca 5 opcions de la llista que tens a continuació.
- Ordena aquestes 5 opcions de l'1 al 5. (La 1 ha de ser la que consideris més important i la 5 la que consideris menys important).

	Classes d'història de l'escola
	Parlant amb la família (amb els pares o els avis)
	L'he sentit explicar per altres persones
	Pel·lícules de TV sobre la història
	Altres programes de TV
	Pel·lícules de cinema
	Documentals
	Lectures sobre la història del país
	Novel·les històriques
	Còmics que parlen sobre la història
	Llibres d'història
	Visites a museus o exposicions
	Participació a actes patriòtics
	Visites a llocs històrics
	Videojocs
	Internet
	Escollant cançons que parlen sobre la història
	Altres (digues quins):

Si haguessis de resumir amb una frase, una dita, una frase feta o una paraula, la Història de Catalunya, què escriuries?

Dades personals

- Lloc on vas néixer: _____ Edat: _____
- Gènere: ___ Noi ___ Noia
- Des de quina edat vas a l'escola a Catalunya? _____
- Has viscut fora de Catalunya? ___ No ___ Sí - A on? _____
- Llengua o llengües que parles amb la mare: _____

Figura 2: Model original del qüestionari lliurat als alumnes revés.

GUIÓ DE L'ENTREVISTA AL MESTRE DE MEDI SOCIAL, NATURAL I CULTURAL:

- 1. En quins cursos es treballen continguts històrics? I continguts referents a la història de Catalunya?**

- 2. Quins continguts històrics es treballen? Quins continguts específics de la història de Catalunya?**

- 3. Com s'ensenyen aquests continguts? (Recursos, metodologia, material, etc.)**

- 4. Quina creu que és la finalitat d'ensenyar Història de Catalunya?**

- 5. Quina utilitat té pels alumnes estudiar la història de Catalunya?**

- 6. Com es podria millorar l'ensenyament d'aquests continguts per a què els alumnes aprenguessin més?**

- 7. Què en penses del currículum vigent?**

Figura 3: Guió de l'entrevista semiestructurada realitzada al mestre.

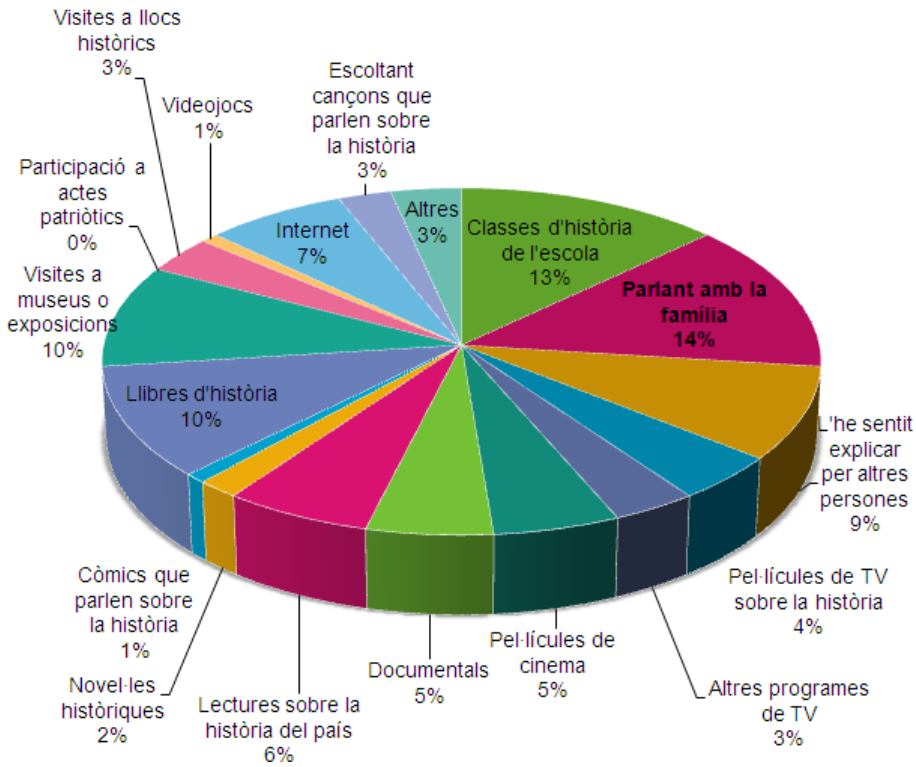

Figura 4: Gràfic pregunta 2 del qüestionari realitzat als alumnes (Opció més triada pels alumnes)

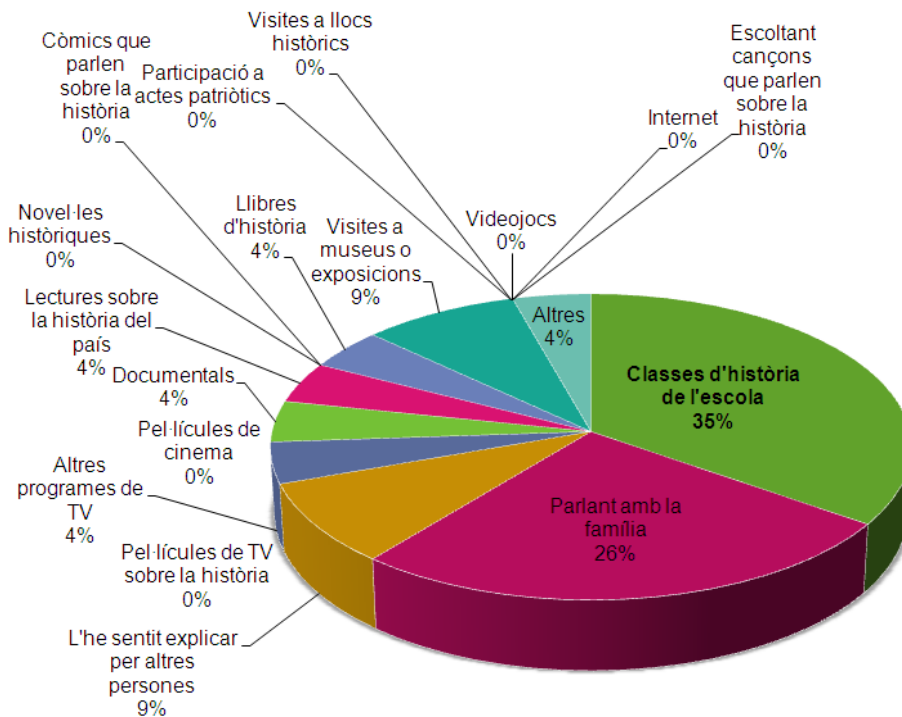

Figura 5: Gràfic pregunta 2 del qüestionari realitzat als alumnes (Opció més triada pels alumnes en primera opció)

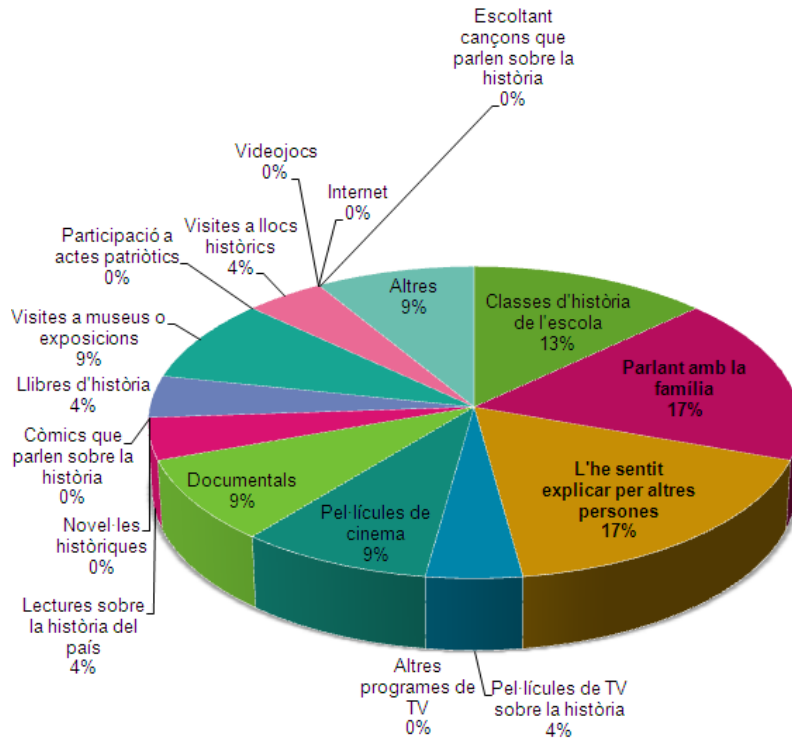

Figura 6: Gràfic pregunta 2 del qüestionari realitzat als alumnes (Opció més triada pels alumnes en segona opció)

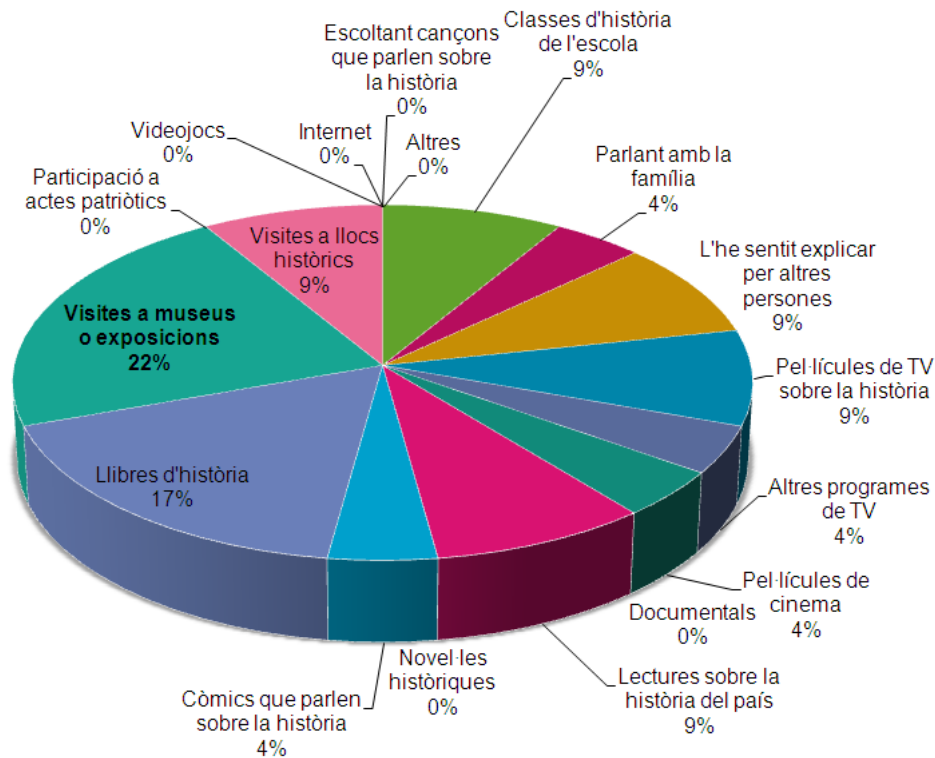

Figura 7: Gràfic pregunta 2 del qüestionari realitzat als alumnes (Opció més triada pels alumnes en tercera opció)

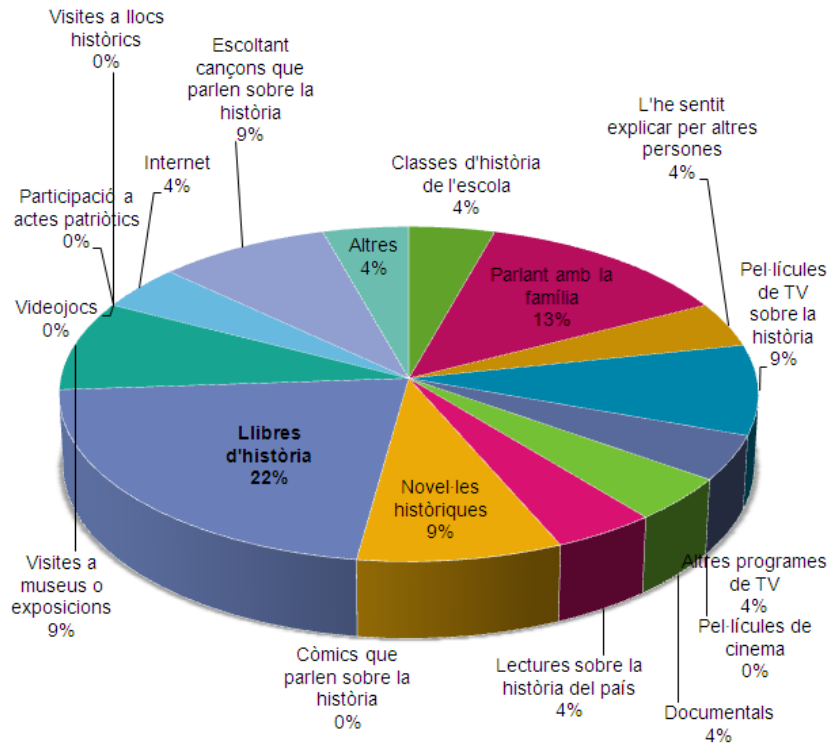

Figura 8: Gràfic pregunta 2 del qüestionari realitzat als alumnes (Opció més triada pels alumnes en quarta opció)

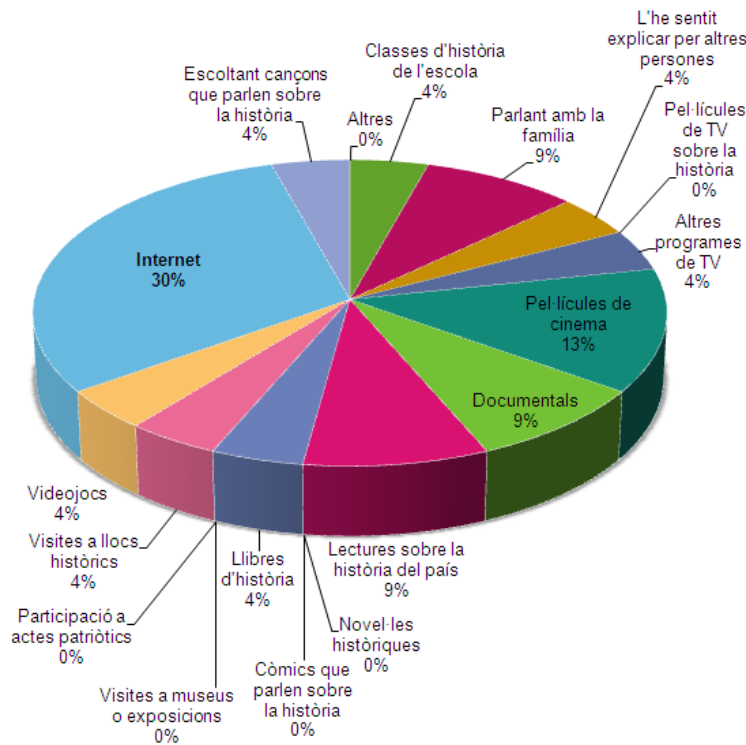

Figura 9: Gràfic pregunta 2 del qüestionari realitzat als alumnes (Opció més triada pels alumnes en cinquena opció)